

Perly z hebrejského Matouše 11 - Matouš 4:17-22

KJ: Vítejte opět v Perlách z hebrejských evangelií, jsme v 11. dílu Perel z hebrejského Matouše. Nedoufal jsem, Nehemio, že se dostaneme až sem, ale jsme tady. Pokračujeme v této sérii. Měli jsme deset dílů „pilotního období“, ale reaguje tolik lidí, a děje se toho tolik, že jsme se rozhodli pokračovat. Byli jsme v něčem, čemu říkám „radikální produkce“, kdy jsme se snažili jak o díly pro veřejnost, tak i o díly Plus, a množství času, energie i zdrojů, které to spotřebovalo, bylo obrovské. Všechna čest tobě, tvoje trpělivost je úžasná. Hledal jsi po světě lidi, kteří by nám mohli pomoci s produkcí. Máš lidi v Evropě i jinde, kteří k tomuto dílu zkoušeli přiložit ruku.

NG: Řeknu lidem, s čím zápasíme. Pro ty, kdo to nevědí: U programů tohoto druhu jsou dva typy podcastů. Ty zapneš mikrofon, ten druhý chlapík zapne mikrofon, a mluvíte hodinu nebo tři hodiny. To je model Joe Rogana. Ten druhý je NPR model, kde uděláte segment 28 minut a pak do toho vložíte 10 000 hodin lidské práce. My jsme někde uprostřed. Nastavíme mikrofony, konverzujeme, ale také chceme, aby to dobře vypadalo, a pro mne je nejdůležitější mít někoho, kdo rozumí obsahu. Chci mít produkční tým, který rozumí obsahu. Když například řeknu něco nesprávně, tak třeba řeknou: „Moment, Nehemio, chtěl jsi říct „řecký“ a řekl jsi „hebrejský“. A to se mi přesně stalo, když jsem mluvil o Makabejských a chtěl jsem říct „řecky“ a řekl jsem „hebrejsky“. Oni jsou schopni to opravit. Nemůžete ale opravit všechno. Tak hledám někoho, kdo chápe, když mluvíme o biblickém verši, o čem mluvíme, pro práci po produkci. Najít někoho takového dá vskutku práci. Většina lidí se nabízí, že opraví audio. „Je to audio v pořádku?“ „My nevíme, zda je v pořádku, to je váš problém“. Tak hledám lidi, kteří by nám s tímto mohli pomoci, protože je ten obsah tak objemný. Chceme to mít v pořádku. Jistě jsou chyby i po post-produkci, ale chceme jich opravit tolik, kolik můžeme. Já řeknu „Deuteronomy“, ale myslel jsem „Leviticus“, a oni to mohou vložit na obrazovku a opravit to v post-produkci alespoň pro ty, kteří se dívají na video. Tak jsme kontaktovali jeden prominentní..

KJ: Chcete-li vědět, proč jsem právě trochu zešedl, je to částečně kvůli historce, kterou vám chceme vyprávět. Pokoušíme se o Perly z hebrejských evangelií a Nehemia vám neřekl, že pro zvýšení kvality produkce používáme právě dvě různé kamery a dvoje audio, takže když nastane čas k této produkci, není to tak jednoduché. Video, audio, zelená obrazovka a další věci. Způsobilo to, že jsem přišel o vlasy a trochu jsem zešedivěl. Když mi ale Nehemia poslal toto, pomyslel jsem si, že to přinesu vám, posluchačům, jako předmět k modlitbám a kvůli vykazatelnosti. Nalezl někoho, kdo vypadal jako ten, koho potřebujeme, a ta společnost řekla, že to udělá. A všechno postupovalo, než.. a teď bych chtěl, abys tu historku dál vyprávěl ty, Nehemio, tak, jak jsi ji vyprávěl mně, protože jsi udělal úžasnou věc, jak jsi mi to vysvětlil a pomohl mi porozumět té frustraci a mohu říct, i překvapení.

NG: Byla jedna společnost, kterou jsem kontaktoval, jeden z nejlepších světových producentů podcastů, dělají podcasty celé dny. My máme miliony stažení za rok. Oni pracují pro lidi, kteří mají milion stažení za týden. Podívali se na kvalitu videa a řekli: „To neumíme, my jsme přes audio. Nemáme nikoho na to, co děláte vy.“ Tak jsem našel tuto společnost, kteří jsou známí tím, že jsou evangelikálními křesťany. Tak jsem si myslel: „To je výborné. Nejsou to Hebrejské hlasy, jsou to Perly z hebrejských evangelií. Určitě budou rozumět tomu, o čem mluvíme, a budou obohacím a přínosem“. Byl jsem trochu překvapený. Oni řekli: „To zní skvěle. Prozkoumáme vaši webovou stránku a dáme vám vědět, jestli odpovídáte tomu, co děláme my.“ A ten člověk mi po prozkoumání naší webové stránky zavolal. Znělo to zprvu velice nadějně. „Vy děláte něco kolem evangelií. Víte, my jsme evangelikálové.“ Pak ale řekl: „Skutečně si myslím, že učíte to, s čím bych nesouhlasil, takže dávám přednost tomu, na vašem obsahu nepracovat“. Keithe, měl jsem pocit, že jdu pro koláč, a oni mi řekli: „Nechceme, aby sis dělal svoje koláče“.

KJ: Jedna část ve mně se smála, protože máme s Nehemiou takový vztah, v němž procházíme leccíms, ale skutečně mi zlomilo srdce, že byla příležitost někoho získat, že Nehemia někoho oslovil, a neřekl: „Hledám jenom toho, kdo věří jako já a myslí jako já“. Muselo to odpovídat tomu, co se pokoušíme dělat, a on si myslel: „To bude skvělé. Otevíráme evangelia a díváme se na jazyk, historii a kontext. Vracíme se k tomu původnímu jazyku“. A ta odpověď byla tak úzkoprsá, Nehemio.

NG: Pokud na tom nechce dělat, dobře. Prosím, řekněte mi to hned na začátku, neplýtvajte mým časem. Jsem rád, že byl upřímný. Zklamal mne ale jeho přístup.

KJ: Ale ten jeho důvod: „Nebudu souhlasit s tím, co..“ - jak ví, co budeš učit?

NG: Šel na tu webovou stránku a zkontroloval nějaké jiné vyučování a myslím, že si řekl: „Toto je židovský chlapík, který nevěří v Ježíše, s tím nechceme mít nic společného“. Tak čtu to, co řekl. Mám tento problém už řadu let. Perly z Tóry jsme dělali před téměř deseti lety, 2011, 2012. Jedním z mých cílů bylo nechat z nich udělat přepis, a to ze dvou důvodů. Za prvé, máme lidi, kteří jsou hluší, píší nám a říkají: „Skvělé. Udělali jste podcast, ale já k této informaci nemám přístup“. Za druhé, mluvím rychlostí jedna míle za minutu, to si uvědomuji. A někteří lidé říkají: „Musím to poslouchat desetkrát a pořád nedokážu zjistit, co Nehemia říká“. Tak jsem nechal udělat přepis, tak přesně, jak to bylo možné. Jedním z mých pravidel bylo, že na tom přepisu musejí pracovat dva lidi, kteří hebrejsky mluví plynně. Trvalo to řadu let, ale nakonec jsme dokončili nejen přepis celých Perel z Tóry, ale i celých Perel z Proroků. Teď je to vše k dispozici lidem, kteří neslyší, i těm, kteří nedokáží sledovat to, co říkáme tak rychle.

A k tomu všemu, hledáte-li nějaké konkrétní téma, o kterém jsme mluvili, na to se mě lidé ptají pořád: „Nehemio, kde jsi mluvil o tetování?“ „Nevím. Je tam asi 300 hodin materiálu. Myslíte si, že vím, kde jsem o tom mluvil?“ Teď můžete na ty stránky, nehemiaswall.com jít a nechat vyhledat slovo „tattoo“ a ukáže se to. To je užitek z těch přepisů. Jsou přesné na 100 procent? Já nevím, ale kontrolovali je dva rodilí mluvčí. Já jsem to nekontroloval, protože na to prostě nemám čas. Byl to projekt na plný úvazek, který zabral řadu let. Teď děláme přepisy z Perel z hebrejských evangelií. Nechci na to čekat roky, chci, aby to bylo co nejdřív. A navrch je teď necháváme překládat do španělštiny, a překlad je daleko snazší, když máte přepis.

A co to má co dělat s tou produkcí? Léta jsem se snažil nacházet lidi, kteří by jednak mluvili plynou angličtinou, jednak rozuměli tomu, o čem hovoříme. Měli by také mluvit plyně hebrejsky. Většina lidí s těmito dovednostmi jsou ortodoxní Židé, kteří nechtějí mít s takovým programem nic společného. Řekli by: „Ty ale mluvíš o Ježíši. S tím já nechci mít nic společného. Jsi Karaita, s tím nechci mít nic společného. Nesouhlasíš s našimi rabíny, s tím nechci mít nic společného“. Jeden člověk mi doslova řekl: „Můj rabín říká, že mi není dovoleno na tvém projektu pracovat“. Já jsem ty lidi chtěl platit. Tak mi trvalo celá léta to udělat. Teď k tomu přistupujeme z té křesťanské strany. Narazíme na křesťany, kteří říkají: „My s tebou nechceme spolupracovat“. No dobře. Najdeme lidi, kteří s námi pracovat chtějí, kteří chtějí, aby se tato informace dostala ven, a kteří dělají profesionální práci. Hledáme profesionály.

KJ: Ti, kteří na tom pracovali, hlavní producent, lidé, kteří pracovali na dosavadních dílech, udělali fenomenální práci. Již jsem to říkal a říkám to znovu. Díky jim. Člověka to ale chvílemi unavuje, děláte to pořád. Jsou ale i jiné věci, které v našich službách běží. A ty jsi udělal něco, co na určitou dobu spotřebovalo všechn tvůj čas, energii i zdroje, a nechal jsi svůj tým pracovat na této produkci, což znamená, že jsi nemohl dělat nic jiného.

NG: Museli jsme náš tým rozšířit, a stále ho rozšiřujeme. Tolik k zázemí. Můžeme už do evangelií?

Matouš 4, verše 17 až 22. Přečtu to rychle hebrejsky. Začátek je trochu zvláštní, protože verš 17 zní jako část předchozího oddílu. Ale v hebrejské verzi Matouše, kterou uchoval Šem Tov Ibn Šaprut, je tato pasáž označená jako Sekce 11, a začíná veršem 17.

KJ: Angličtina to odděluje, například překlad NASB, ze kterého čtu.

NG: Tím chce říct, že je to součástí verše 16, což dává smysl. Je to pokračování. Tak nevím, kdo dělil ty kapitoly v Šem Tovovi. Neříkám, že je to součást původního evangelia Matouše, které napsal Matouš. Nevím, jestli rozděloval text do nějakých kapitol. Dělení do kapitol, které dnes máme, udělal ve 13. století Stephen Langton, Arcibiskup z Canterbury. Kdo rozčlenil Šem Tova? To nevíme.

17: MI KAN E'ELACH HITCHIL JEŠUA LIDROŠ ULEDABER CHIZRU BETŠUVA ŠEL MALCHUT ŠAMAJIM KROVAH, „Odtud Ješua začal kázat“, nebo to také může znamenat „hledat“, „a mluvit“ nebo „říkat“, „vraťte se v pokání neboť to království nebes je blízko“. Nad tímto veršem bychom mohli strávit veškerý čas. A možná ho strávíme.

18: VAJELECH JEŠUA AL SFAT HAJAM HAGALIL VAJAR ŠNEI ACHIM ŠIMON ŠE JIKREI SIMON VENKRA PIETROS VE'ANDREA ACHIV MAŠLICHIM MICHMOROTEHEM BAJAM ŠAHAJU DAJAGIM, „A Ješua šel na břeh Galilejského moře a viděl dva bratry, Šimona, kterému se říká Simon, a je také nazýván Pietros, a Ondřeje, jeho bratra, kteří vrhali své sítě do toho moře, protože byli rybáři“, 19: VAJOMER

LAHEM LECHU ACHARAI VE'ESEH ETCHEM MEDAJAGIM ANAŠIM, A řekl jim: „Jděte za mnou a já vás udělám rybáři lidí“. 20: VEJA'AZVU MICHMOROTEHEM BE'OTA ŠA'AH VAJELCHU ACHARAV, „A oni v tu hodinu opustili své sítě a šli za ním“. 21: VAJEIT MIŠAM VEJAR ŠNEI ACHIM ACHERIM JAKOV VEJOCHANAN ACHIM BENEI ZAVDIEL BELAAZ ZAVADAO VEZAVADA VEAVIHEM BE'ONIJA MECHINIM MICHMOROTEHEM VAJIKRA OTAM, „A vrátil se odtamtud a uviděl jiné dva bratry, Jáкова a Jochanana, bratry, kteří byli syny Zavdiela, v cizí řeči Zavadao a Zavada, a jejich otce ve člunu, jak připravovali své sítě, a zavolal je“. 22: VAJEMAHARU VEJANICHU MICHMOROTEHEM VE'ET AVIHEM VAJELCHU ACHARAV, „A oni rychle opustili své sítě i svého otce a šli za ním“.

KJ: Než s tímto veršem začneme, chci připomenout něco, co se stalo od posledního dílu. Když posloucháme Nehemiu, jak čte a překládá – máme v Perlách z hebrejských evangelií meziřádkový překlad, a ten jsme teď zpřístupnili i všem neplatícím členům. Ať jste členy Plus nebo ne, máte to dostupné. Máme k tomu důležitý důvod, totiž aby všechny tyto zdroje, to, co stále děláme, pomáhaly všem, kteří poslouchají a dívají se na naše pořady, aby mohli studovat spolu s námi.

NG: Je to na bfainternational.com, můžete to tam získat.

KJ: Ano. Jste-li členy BFA International, můžete se na ten interlineár podívat.

NG: Dobrá. Ale verš 17 je tak bohatý a hluboký, že nad ním můžeme strávit všechnen čas. Vlastně bychom mohli všechnen čas strávit jen nad výrazem CHIZRU BETŠUVA, „vrátit se v pokání“. Kde ale začít?

KJ: Mohli bychom připomenout, že jsme tento výraz už viděli. Když jsme se na něj dívali minule, řekli jsme, že s ním počkáme, až se dostaneme sem, abychom šli do hloubky. Tehdy, když jsme četli, že Jan kázal něco velice podobného..

NG: Správně. Bylo to ve třetí kapitole Matouše ve druhém verši, což je oddíl 6 v členění Šem Tova, takže by to mělo být v našem šestém dílu. Jan použil v podstatě tatáž slova. Mluvili jsme o tom včera. Ty jsi řekl: „Nejsou to tatáž slova, kromě slova LAVO, 'přijít'?“ Jinak je to doslova totéž. Poukázal jsem na to, že když porovnáš to, co říká Ješua v Mt 4 s tím, co Jan říká v Mt 3, ať již v hebrejštině či v řečtině, a pak to porovnáš s jinými evangelií, které citují Ješuu, že tento výrok pronesl, pak to, co říká Ješua v Matoušovi je blíž tomu, co říká v Matoušovi Jan, než když Ješuu citují jiná evangelia. To je udivující. Co tím myslím? Jak jsou ta tato slova u Matouše 4,17? „Navraťte se v pokání, neboť království nebes je blízko“. Podívejme se teď, jak cituje Ješuu Marek 1,14: „Poté, co byl Jan uvězněn, přišel Ježíš do Galileje, hlásaje tu dobrou zprávu Boží, a říká: ‚Čas se naplnil‘“. Taková věta se u Matouše neobjevuje. „Čas se naplnil a království Boží se přiblížilo. Čiňte pokání a věřte v tu dobrou zprávu.“ Takže to, co Ješua říká v Matoušovi, jak v hebrejštině, tak v řečtině, je bližší tomu, co říká v Matoušovi Jan (Křtitel), než tomu, co říká Ješua v Markovi: „Čiňte pokání a věřte v tu dobrou zprávu“. O víře v dobrou zprávu neříká Matouš nic, alespoň ne v Mt 4,17. Co píše Lukáš? „Ale on jim řekl: ‚Musím vyhlásovat tu dobrou zprávu království Božího také jiným městům, protože k tomu jsem byl poslán‘“. Co je to, ta dobrá zpráva, kterou Ješua káže? Pokud by to bylo totéž, co řekl v Matoušovi, pak by tam byly dvě různé zprávy. Možná toho řekl víc, že? Možná v úterý řekl: „Kážu tu dobrou zprávu“, a ve středu kázal jen pokání. To je jedna možnost. Tou druhou možností je, že všichni tři, Matouš, Marek i Lukáš, zaznamenali totéž poselství, jen trochu odlišnými slovy a takovým způsobem, aby posluchači rozuměli.

KJ: Ano, a možná proto se Matouš vyjadřuje tak úsporně. Je legrační, že Howard, když ho překládá, tak přeloží první výraz a pak ve verši 17 říká: „Proto začal Ježíš kázat a říkat...“ a podle Howarda říká toto: „Čiňte pokání, neboť království nebes je blízko“. Použil slovo „činit pokání (anglicky ‚repent‘)“ a já myslím – oprav mě, Nehemio, pokud se mýlím – že se dívá na dvě slova a vyšlo mu z toho slovo jedno.

NG: Ano, výraz CHIZRU BETŠUVA se překládá „návrat v pokání“.

KJ: Jsou tam tedy slova dvě. Howard přichází se slovem „činit pokání“, protože v našem prostředí jsme to slovo chápali takto: „Poslechni, v této situaci se musíš zastavit. Musíš své chování změnit“. Užívali jsme pro názornost obraz otočení o 180 stupňů. Jdeš určitou cestou, vidíš problém, zastavíš se, změníš své uvažování a jdeš zpátky. Půjdeme do toho ale hlouběji, pokud se podíváme, co říká Tanach.

NG: Začněme tedy tím, o čem jsme už mluvili v Perlách z Tóry a Proroků, že se staří Hebrejové vyhýbali abstraktním termínům. Výborným příkladem je slovo „vyznávat“. Mohl bys říct: „vyznal“ nebo „mluvil“ své hříchy. Obojí znamená totéž. Nebo Tóra v jednom z přikázání říká: „Byla to panna. Nepoznala muže“. Je to v Gn 24. „Byla to panna“ je abstraktní koncept, a „nepoznala muže“ je konkrétní vysvětlení, co to znamená. Takže hebrejšтина má tendenci vše vysvětlovat na konkrétních příkladech, a CHIZRU BETŠUVA je konkrétní termín, doslovný význam je „obrátit se v navrácení“, „návrat v obrácení se zpět“. A tak to překládáme pomocí této abstraktní představy pokání, ale v hebrejštině je to velice konkrétní termín. Tyto termíny pocházejí z Ezechiele a z dalších míst, z Jeremiáše a z Pláče.

Než se dostaneme k Ješuuovu učení o pokání a co to pokání vlastně znamená – to asi budeme muset nechat na díl Plus - chci tady probrat několik věcí, a tou první je funkce popisu, jaké to Ješuuovo učení zde je. Začíná to slovy: „A potom začal LIDROŠ. LIDROŠ je velice zajímavý termín. Mohlo by to znamenat „hledat“ či „usilovat“, ale tady to znamená „kázat“, DRAŠA je kázání. Takže něco kázal. Mohlo by to také znamenat: „hledat na modlitbě Boha“. Může to být řada různých věcí. A co ve svém kázání říká? „Obráťte se v navrácení“, což je pokání, „neboť království nebes je blízko“. To ho představuje v roli proroka podle Tanachu. Co tím myslím? Dnes si proroka představujeme, alespoň tom v prostředí, z něhož pocházím, jako toho, kdo předpovídá budoucnost. Říká vám, co se v budoucnu stane. Podíváte-li se do Tanachu, význam proroka je tam trochu jiný. Je daleko širší. Mají různé role. Sestavil jsem seznam devíti různých rolí proroka. A jsem si jist, že jich je daleko víc.

Začněme prorokem číslo jedna, Mojžíšem, který je mezi proroky unikátní. Mojžíš je ve své prorocké službě popsán ve třech hlavních pasážích, Nu 12,6-8, kdy proti němu mluví jeho bratr i sestra, a Bůh v šestém verši říká: „Když vám povstane prorok Jehovah, dám se mu poznat ve vidění. Mluvím s ním ve snu. Ne tak s mým služebníkem Mojžíšem. On je věrný v celém mém domě. S ním mluvím od úst k ústům, přímo a ne v hádankách, a on drží podobu Jehovah“ – ať už to znamená cokoli. Jak to, že jste se nezdrželi před tím, mluvit proti mému služebníku Mojžíšovi?“ Pak „Jehovah mluvil k Mojžíšovi“. Ex 33,11 to opakuje: „Jehovah mluvil k Mojžíšovi tváří v tvář, jako muž mluví k druhu. A potom se vrátil k tomu táboru a sloužící jemu Jošua, syn Nunův, mladík, se nehýbal z prostřed toho stanu“. Jošua tedy ten rozhovor slyší. Ale Mojžíš měl prorockou zkušenost, která byla podle Tanachu přinejmenším unikátní. Dt 34,10 to opakuje. Říká: „Už nikdy nepovstal v Israeli prorok jako Mojžíš, jehož znal Jehovah tváří v tvář“. A lidé v dávných dobách zdůrazňovali, co znamená to „Už nikdy nepovstal v Israeli“? Kdo to napsal? Napsal to Mojžíš? Napsal to Jošua? Co tím Jošua myslí? Že v posledních 30 dnech nebyl nikdo jako Mojžíš?

Židovští vykladači to chápou jako „prorockou minulost“. Tedy, že prorok často mluvil v minulém čase, aby ukázal, že se něco jistě stane. Takže věta: „Už nikdy nepovstal v Israeli prorok“ znamená: „Už nikdy nepovstane v Israeli prorok jako Mojžíš, jehož znal Jehovah tváří v tvář“.

Mojžíš má unikátní proroctví. Je dárce zákona, dává Tóru. V Dt 4,2 a 12,32 se říká: „Nepřidáš ani neubereš, ke všemu co On přikazuje“, co Bůh přikazuje skrze Mojžíše. Je to tedy unikátní. V latině se tomu říká „*sui generis*“, je to unikátní situace. Dt 18,18-19 je ustanovení proroka po generace. Lidé řekli: „Slyšeli jsme Boží hlas, a bylo to příliš děsivé. Nechceme to slyšet znovu. Vyděsilo nás to“. Tak požádali o proroka. A Bůh v Dt 18, 18-19 říká: „Pozdvihnu jim proroka z jejich vlastního lidu, jako jsi ty“, myslí se jako Mojžíš. „Vložím svá slova do jeho úst a bude k nim mluvit všechno, co mu přikážu. A od muže, který neposlouchá slova, jež mluví v mém jménu, od toho já sám budu ta slova vyžadovat.“

Máme tedy proroka poslouchat, ale co z toho, co prorok mluví, máme poslouchat obzvlášť? Když mluví slova Jehovah. Mluví-li něco *proti* tomu, co říká Tóra, pak ho neposloucháme. To je v Dt 12,32 a dále. Jednou z rolí toho proroka je tedy mluvit slova Jehovah.

Další rolí proroka, v Gn 20 a na mnoha dalších místech, v Gn 20,7 je první místo, kde se v Tanachu poprvé objevuje slovo NAVI, což je „prorok“.

KJ: Avraham.

NG: Je to Avraham, či Bůh mluví o Avrahamovi s Avimelechem, králi Filištínců. A Bůh ve snu říká – je to zajímavé, protože Avimelech slyší Boha, jak k němu ve snu mluví, ale Avimelech není prorokem. Pokud Bůh mluví jen k tobě, neznamená to ještě, že jsi prorokem. Být prorokem je něco víc. „Proto vrať tomu muži ženu“, říká Bůh, KI NAVI HU, „protože on je prorok, bude se za tebe modlit“; JPS překládá: „Bude se za tebe

přimlouvát“. To je správně, „bude se za tebe modlit, aby zachránil tvůj život. Pokud ji nevrátíš, věz, že zemřeš ty i všichni tvoji“. Proč Bůh potřebuje, aby Abraham přišel a modlil se za Avimelecha? Bůh mohl jen říct: „Já vím, že jsi to tak nemyslel, Avimelechu. Nepotřebuji muže, aby se za tebe modlil“, ale je to jedna z rolí proroka, modlit se za lidi.

Jer 7,16 – Bůh Jeremiášovi říká: „A ty, nemodli se za tyto lidi. Nevznášej za ně volání modlitby. Nepros u mne, protože ti nebudu naslouchat“. A potom opět, Jer 11,14: „Ty se za tento lid nemodli. Nevznášej za ně volání modlitby, protože já nebudu naslouchat, když ke mně budou volat kvůli jejich pohromě“.

Takže modlitby za lid patří mezi role proroka. Dovol mi položit ti otázku, Keith, jako odborníkovi na Nový zákon: Modlí se Ješua za lid vždy? Přimlouvá se za lid vždycky?

KJ: Ano.

NG: Dej mi tedy příklad toho, kde se za ten lid modlí.

KJ: 17. kapitola Jana je dobrým příkladem toho, kde se modlí. V anglických biblích se to nazývá Velekněžská modlitba.

NG: Takže například tady ve 20. verši říká: „Neprosím jen kvůli těmto, ale i kvůli těm, kteří věří ve mne skrze jejich slovo, aby všichni byli jedno, jako ty, Otče, ve mně, a já v tobě. Kéž jsou také v nás, aby svět uvěřil, že jsi mě poslal. Tu slávu, kterou jsi dal mně, dal jsem jim, aby byli jedno, jako my jsme jedno“.

V pořádku, toto se považuje za modlitbu. Modlí se za lid.

To co přichází na mysl mně, je: „Odpust' jim, neboť nevědí, co udělali“. Modlí se za lid během umírání. Takže tato přimlůva je jednou z rolí proroků, a Nový zákon vykresluje Ješuu jako proroka. Myslím, že mnoho lidí to překvapí, protože podle mne si mnoho křesťanů myslí: „Ježíš je prostě ten Mesiáš. Je víc než prorokem“. Možná ano, je to teologický výrok. Nový zákon ho popisuje jako proroka, a tím nejjasnějším příkladem, který jsme mimochodem přeskočili, je Lk 24,19, kde jde Ješua s učedníky a oni nevědí, kým on je. On se jich zeptal a oni řekli: „Ty nevíš o těch věcech, které se staly?“ Zeptal se jich: „Jaké věci?“ Odpověděli: „To o Ježíši z Nazareta, který je prorokem mocným v činech i slovu před Bohem i přede vším lidem“. Je to jednoznačný popis Ješuy jako proroka.

Další typ prorocké role, kterou vidíme v Tanachu, se nazývá „literární proroci“. Izajáš, Jeremiáš, Ezechiel – ti píší velice dlouhé knihy plné prorocství. Některá z těch prorocství jsou dlouhá, ale většina jich je docela krátkých. Nám se jeví jako dlouhá díky našemu dělení kapitol, ale když se podíváte, jak je to členěno v hebrejštině, jsou to ve skutečnosti série velice krátkých prorocství.

V kontrastu s literárními proroky Izajášem, Jeremiášem a Ezechielem jsou lidé jako Eliáš a Elíša, či Elijahu a Elíša, což jsou proroci dělající zázraky. Pokud víme, Eliáš ani Elíša nic nenapsali, ani o jejich prorocstvích není téměř nic zapsáno. Jejich prorocství jsou velice krátká. I když prorocství mají, většinou dělali zázraky. Když procházíte Nový zákon, Ješua je různými způsoby vykreslen v každé z těch položek našeho seznamu. K literárnímu aspektu se dostaneme v druhé sezóně. Můžeme mluvit o druhé sezóně?

Hodláme dělat něco, čemu říkáme druhá sezóna. Původně jsme se pustili do těch deseti pilotních dílů a pak jsme si uvědomili, že pokud jich uděláme 12, dostaneme se na konec čtvrté kapitoly Matouše. Pak by druhá sezóna byla o kázání na hoře. Kázání na hoře je Ješuoým ekvivalentem Izajáše, Jeremiáše a Ezechiele. Je to doslovné - Ješua káže a není to jen o tom, že šel tam a udělal toto, a udělal tamto. On skutečně mluví, takže je to svým způsobem podobné tomu, co udělal Izajáš, Jeremiáš a Ezechiel. Setkali jsme se s jedním evangelikálem, myslím, že to byl profesor, a ten prohlásil, že kázání na hoře, což je Mt 5-7 a snad Lk 11, se v historii nikdy neodehrálo. Řekl: „Matouš se posadil léta nato, a sestavil tento příběh ve své studii tak, že dal dohromady čtená kázání, která měl Ješua při různých příležitostech“.

Myslím, že takový přístup okrádá Ješuu o příležitost být Izajášem, Jeremiášem a Ezechielem a kázat dlouho a literárně. Takže se nemohu dočkat, až se dostaneme v Matoušovi ke kapitolám 5-7 ve druhé sezóně. Pro mne je to svým způsobem daleko víc vzrušující než toto, protože se do toho ponoříme zcela jiným způsobem.

Pátou rolí proroka je volat lidi k pokání. Několik takových příkladů je v Jer 7,21-28; 35,12-15; 44,4. Chci se podívat na Ez 33, vrátíme se k tomu snad v dílu Plus, teď na to asi nebude čas. Chci se ale vrátit k Ez 33, protože je klíčem k porozumění roli proroka, a myslím i k tomu, co tady v Mt 4,17 Ješua káže.

Chci ale rychle přečíst Jer 7,21-28: „Tak praví Jehovah zástupů, Bůh Israele: ‚Přidejte své zápalné oběti ke svým obětem a jezte to maso‘. Při zápalné oběti se celé zvíře spálilo, možná s výjimkou malých částí. Ale on: ‚Zapomeňte na to, snězte to celé‘. ‚Neboť v den, kdy jsem vaše předky vyvedl ze země Egyptské, nemluvil jsem k nim ani nepřikazoval ohledně zápalných obětí a obětí‘. Je to pravda? Je. V Desateru Bůh oběti vůbec nezmínil. ‚Ale dal jsem jim tento příkaz: ‚Poslouchejte můj hlas a budu vaším Bohem a vy budete mým lidem, a chodte pouze tak, jak vám přikazuji, aby vám bylo dobře‘. Ale neposlechli, nenaklonili ucho. Ale v tvrdohlavosti své zlé vůle chodili ve svých vlastních radách a dívali se zpátky, místo kupředu. Od toho dne, kdy vaši předkové vyšli ze země Egyptské až dodnes, jsem k nim stále posílal všechny své služebníky proroky den za dnem“.

To je tedy role proroků. Den za dnem posílá své proroky, a v hebrejštině se neříká den za dnem, ale JOM HAŠKEM VEŠALOACH, „Každého dne vstává brzo ráno a posílaje je“.

Jaká je tedy jedna z klíčových rolí proroků? Ode dne, kdy opustili Egypt, to je podle Jeremiáše říkat lidem, aby činili pokání. To přesně dělá Ješua v Mt 4,17, když říká lidu, aby činili pokání. „Přesto mě neposlouchali, ani mi nevěnovali pozornost, ale zatvrdili své krky, dělali hůř než jejich předkové. Budeš k nim tedy mluvit všechna tato slova, ale nebudou tě poslouchat.“ Wow. „Budeš je volat, ale nebudou ti odpovídat. Řekneš jim: ‚Toto je národ, který neposlouchal hlas Jehovah, jejich Boha, a nepřijal kážeň. Pravda zahynula. Je odříznuta od jejich rtů‘.“

Toto tedy čteme v Deuteronomiu o tom, že musíte poslouchat proroka. A co vám ten prorok říká, že potřebujete poslouchat? Činit pokání.

Jeremiáš 35,12-15. Nebudu tady samozřejmě mluvit o všech místech, kde prorok mluví o pokání. „Pak přišlo k Jeremiášovi slovo Jehovah. Toto praví Jehovah zástupů, ten Bůh Israele: ‚Jdi a řekni lidu Judy a obyvatelům Jerusaléma: Což se nemůžete poučit a poslouchat má slova?‘ říká Jehovah. ‚Byl vynesena příkaz, aby Jonadav, syn Rechava, nedával svým potomkům pít žádné víno. A oni nepijí víno až dodnes, protože poslechli hlas svého předka‘. Existovala tedy tradice či zvyk v rodině Rechábců, potomků Rechava. Nemá nic společného s Rachabou, v hebrejštině se píše odlišně. ‚Ale já sám jsem k vám ustavičně mluvil. Vy jste mě neposlouchali. Poslal jsem vám všechny své služebníky, ty proroky, posílal jsem je stále a říkal: ‚Obrat' se nyní každý z vás od vašich zlých cest a napravte to, co děláte. Nechoďte za jinými bohy, abyste jim sloužili. Potom budete žít v té zemi, kterou jsem dal vám a vašim předkům‘, ale vy jste nenaklonili své ucho ani mě neposlechli“.

A potom, Jer 44,4: „Přesto jsem vám ustavičně posílal všechny své služebníky, ty proroky, říká: ‚Prosím vás, abyste nedělali tu ohavnost, kterou nenávidím‘.“ Wow, úžasné. Ostatní překlady nemají „prosím“. Toto „Prosím, nedělejte“ je v hebrejštině slovo NAH. AL NAH TA'ASU ET DEVAR HATOJEVAH HAZOT, „Prosím nedělejte tu ohavnost“ AŠER SANETI, „kterou nenávidím“. To mi připomíná, Keith, tvoji modlitbu, kterou ses před lety modlil, o milování toho, co Bůh miluje. Můžeš o tom něco říct?

KJ: To změnilo můj život. Stál jsem na jedné hoře v Kolorádu a řekl: „Jehovah, uč mě milovat to, co ty miluješ“. Říkám, že jsem tam měl skončit, ale pokračoval jsem a řekl: „a uč mě nenávidět to, co ty nenávidíš“. A bylo to, jako kdyby zvednul ruce a začal skládat symfonii. Ta modlitba změnila můj život.

NG: Wow. Copak nevíš, že Bůh je láska? On nechová nenávist..

KJ: To si můžeš myslet jen do té doby, než si přečteš tuto knihu. U kterého čísla teď jsi?

NG: Jsem u pátého, i když jsem už udělal devítku, musel jsem tři vynechat. Udělám je rychle.

Za šesté je to válka a budoucí trest, pokud lidé nebudou činit pokání.

Za sedmé je to slib smíření v budoucnu. Tedy: „Dobře, nebudete poslouchat. Vím, že ne. Budete potrestáni. Ale pak vás Bůh zase přijme zpátky“. To je to smíření.

Potom máme ještě osmičku. Devítku jsem už prošel, to je činění zázraků. Číslo osm jsou konkrétní budoucí události k prokázání Božího zabezpečení, což je řídké, ale děje se to. Myslíme si, že to prorok dělá, ale je to docela zřídkakdy. Například prorok přijde a předpovídá, že bude muž jménem Jošijáš, muž jménem Kýros, narodí se dítě nazvané Immanuel. To je mezi tím vším, co proroci dělali, poměrně vzácné, ale je to důležitá součást, protože prokazuje Boží zajištění. V Izajášovi je to téma od 40. do 66. kapitoly.

KJ: Není to zajímavé, Nehemio, že když se zeptáš lidí, jaká je role proroka, tak řeknou: „Přece prorokují“.

NG: Ano, říkají, co přijde v budoucnu. Jako ti věštcí. Mluví o budoucnosti, o konkrétních událostech, že? Dovolím si tvrdit, že v celém Matoušově evangeliu a možná ve všech čtyřech evangeliích vidíte těchto devět funkcí proroka, nebo přinejmenším od druhé po devátou, ale někteří by řekli, že vidí i tu první; popisuje Ješuu jako toho, kdo naplňuje všechny tyto funkce. Myslím, že se ho evangelia snaží velice cíleně zobrazit jako starozákonního proroka.

Musíme mluvit o pokání, protože to skutečně učil. Myslím ale, že si celou tu věc s pokáním musíme nechat do dílu Plus, protože je tam toho tolik, o čem je třeba mluvit.

NG: Někteří lidé mi řekli: „Půjdu jen do dílu Plus, protože chci to kvalitní“. Kvalitní materiál je ale v obou částech. Potřebujete vidět obojí. Povzbuzujeme lidi, aby sledovali obojí, protože to, co jsme právě pokryli, je dobrý materiál. Je to to klíčové, a v těch bonusových dílech můžeme jít ještě hlouběji. Jedenáctý díl Plus bude na bfainternational.com.

Někteří lidé si stěžují, že jsme se za dvě hodiny nedostali ani za první verš oddílu. To je ale dobré! V židovském přístupu jsou dva způsoby studia, BEKIUT a BE'IJUN. BEKIUT má široký textový záběr. Uvedu příklad z toho, co jsme měli na Hebrejské universitě. Měli jsme přednášku, kde nás zkoušeli ze všech historických knih Tanachu. Šli jste domů a četli ty knihy a oni se ptali: „Které tři věci se staly v Betel? Které dvě různé události se přihodily králi Achabovi a Jezábel?“ Museli jste znát celý text, to je velice důležité.

Většina studia však probíhala jako BE'IJUN, což je do hloubky. Podle BE'IJUN jste mohli strávit celý semestr či rok nad jednou kapitolou. To bylo dobré, protože když potom jdete do těch ostatních kapitol, ostříte textové nástroje. Získáváte hlubší porozumění, takže když pak studujete následující text, říkáte si: „Teď už vím, co ten prorok říká. Nepotřebuji znovu vynalézat kolo“.

KJ: Také já chci, aby tomu lidé rozuměli, protože to je skutečně něco. Dáváme vám přístup ke spoustě informací. Když jdeme kupředu, zveme vás, abyste šli do toho studia s námi. V druhé sezóně to bude zážitek, půjde-li všechno dobře.

NG: Už se nemohu dočkat. Je to vzrušující.

KJ: Bude to úžasné, budeme se do toho nořit. Podíváme se na jazyk, historii i kontext těch slov, která On kázal.

NG: Ješua kázal, ne já

KJ: Mohli bychom tě při tom nachytat. Stává se to. Nehemio, chci ti poděkovat za ten seznam.

NG: Bude na nehemiaswall.com.

KJ: Můžete si to prostudovat, je to tak bohaté.

NG: Chtěl bych, aby si lidé přečetli ten seznam s devíti rolemi proroků. Já jsem ho rozdělil do devíti, vy ho můžete rozdělit jinak. Můžete říct: „Je jich ve skutečnosti čtrnáct, protože tady jsou dvě role v jedné“. Nebo můžete dvě zkombinovat do jedné. Je to subjektivní. Já jsem to rozdělil podle devíti funkcí proroků, každou z nich měli proroci z Tanachu. A chtěl bych, aby se lidé podívali do všech evangelií a zvláště do Matouše, a do komentářů na nehemiaswall.com a bfainternational.com napsali verše, které Ješuu v těchto různých rolích popisují. Myslím, že to bude pro lidi úžasné studium. Je to jiná perspektiva, než: „Musíme hledat v Tanachu prorocství, která Ješua naplnil“. Což přečíst evangelium Lukáše a říct: „Kde se píše, že Ješua říká lidu, aby činil pokání? Kde ho popisuje jako toho, který dělá zázraky podobně jako Eliáš a Elíša? Kde se popisuje jako literární prorok, například Lukáš 11? Myslím, že je to úžasné, a lidé by si to mohli prostudovat.“

KJ: Poslouchal jsem ten seznam a říkal jsem si: „To vidím, to vidím“. Je to druh zábavy. Chceme, abyste šli s námi a modlili se za nás. Podporujte nás, proto budeme v té produkci pokračovat.

NG: Chci vyzvat lidi ke třem věcem. Za prvé, dívejte se nebo poslouchejte. Za druhé, sdílejte s rodinou a přáteli, aby naslouchali též. A pak jděte na iTunes a dejte nám hodnocení, protože je to důležité. Lidé říkají: „Našel/la jsem váš podcast, když jsem hledal/a něco z Nového zákona, když jsem hledal/a něco z judaismu, a zmiňovali se o vás v hodnoceních“. Nevěděl jsem ani, že lidé píšou hodnocení. A když hledáte svůj podcast a není tam, dejte nám vědět, objevují se nové možnosti a jiné zanikají, má to celou řadu technických aspektů. Na YouTube nám dejte palec nahoru. Sdílejte na Facebooku a dejte nám lajk. Sdílejte na Twitteru. Je důležité, aby se toto poselství rozšířilo. Na reklamu bychom potřebovali stovky tisíc dolarů, které nemáme. Tak spoléháme na vás, že dáte odkazy, budete sdílet s přáteli a zapojíte i své přátele a rodinu, s jejich dovolením. Je to velice důležité.

Následuje to podstatné z neveřejného dílu Plus,

Mt 4,17: Od té chvíle začal Ježíš hlásat a říkat: „Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království Nebes.“ (ČSP)

NG: V hebrejštině je to velice zhuštěné. CHIZRU BETŠUVA... „navraťte se v navrácení, protože království nebes je blízko“. Můj vzdálený bratranec Elijah Zvi Soloveitchik měl ve svém komentáři Nového zákona, který nese název Bible, Talmud a Nový zákon, příležitost označit Ješuu za falešného proroka, protože prorokoval, že je království Boží blízko, ale nepřišlo ani za 1900 let. Proč to rabín Soloveitchik neudělal? Myslím, že protože znal Tanach, který mluví stejným jazykem. Izajáš 56,1: „Toto praví Jehovah: ‘Zachovávejte právo a jednejte spravedlivě, protože brzy přijde má záchrana, JEŠUA, a bude zjevena má spravedlnost’.“ O čem tady Izajáš, který žil asi 700 let př.n.l., mluví? Křesťané říkají, že tou „záchranou Jehovah“ je Ješua z Nazaretu, ale ten přišel o 700 let později. Myslím, že mluví o výnosu krále Kýra, vyplývá to z kontextu Iz 40-46, ale i ten byl vydán 150 let po Izajášovi. Kdybych žil v době Izajáše, tak bych tu záchranu neviděl – nezdá se být moc blízko. Možná ale, že z perspektivy Boží je velice blízko. To je jedna možnost. Rabín Soloveitchik nabízí ještě jiné vysvětlení. Nevím, jestli je pravdivé, ale líbí se mi. Odkazuje na Dt 30,14: „Vždyť to slovo je velmi blízko tebe, ve tvých ústech a ve tvém srdci, abys ho plnil“. Tím myslí, že kdokoli chce činit pokání s čistým srdcem, je blízko porozumění, že Bůh je králem vesmíru a že je jedinečný.

Jak chápe to, že království nebes je blízko? Existuje židovský obrat: „Přijmout na sebe jho království nebes“, což znamená recitovat ŠMA – Dt 6,4-9. To se opakovaně vyskytuje v židovské literatuře tohoto období. Dt 11, 20-21 znamená „přijmout jho přikázání“. Někteří zdůrazňují, že Ješua tady neprezentuje království nebes jako jho nebo břemeno; mluví pouze o „království nebes“. To odpovídá jak Mk 10,15, tak i nejstarším manuskriptům, kde se „jho“ nevyskytuje. Rabín Soloveitchik tedy výraz „království nebes je blízko“ chápe jako „přijmout na sebe království nebes“. Jinými slovy, samo *pokání* zahrnuje přijetí nebeského království na sebe tak, že člověk recituje, věří a vnitřně se ztotožňuje se ŠMA. Co tedy ŠMA říká? „Slyš, Izraeli, Jehovah je náš Bůh, Jehovah jediný. Miluj Jehovah, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou silou. Ať jsou tato slova, která ti dnes přikazují, ve tvém srdci. Opakuj je svým synům, mluv o nich, když pobýváš ve svém domě, i když chodíš po cestě, když ležíš, i když vstáváš. Přivaž je jako znamení na ruku, ať jsou značkou mezi tvými očima. Napiš je na veřeje svého domu a na své brány.“ Této pasáží se v židovské literatuře říká „Království nebeské“. Každý věřící Žid ji recituje ráno když se probudí a večer když uléhá a dělá-li to celým srdcem, přijímá na sebe království nebes. O tom rabín Soloveitchik mluví, když komentuje, že „království nebes je blízko“. Činiš-li pokání, tak už z definice na sebe přijímáš nebeské království. Nemáme důkaz, že to Ješua takto myslel, ale je to nádherné vysvětlení. Pokud bychom nevěděli, jak tento výraz Židé v prvním století používali, nepřišli bychom na to ani za milion let. Tomuto rabínovi to ale bylo jasné.

Když Židé recitují první verš ŠMA: ŠMA ISRAEL JEHOVAH ELOHEINU JEHOVAH ECHAD, pokračují výrokem, který v Tóře není. Ten se odvozuje od praxe druhého chrámu, jehož kněží citovali ŠMA, a když vyslovili Boží jméno Jehovah, všichni věřící padli na kolena s tváří k zemi a pokud byli mimo chrám, odpověděli AMEN, ale uvnitř chrámu

řekli: BARUCH ŠEM KAVOD MALCHUTO LEOLAM VAED. To se dá přeložit různě, „požehnané budiž jeho jméno, jeho sláva a jeho království navždy“; já se kloním k „požehnané budiž jeho slavné královské jméno navždy a provždy“.

Existuje slavný příběh rabína Akivy, který byl popraven za císaře Hadriana: Když přivedli rabína Akivu k popravě, byl právě čas recitovat ŠMA. Když mu Římané „česali“ kůži železnými hřebeny, přijímal na sebe jeho nebeského království. Slovo ECHAD vyslovil prodlouženě, při svém posledním výdechu.

Jako ŠMA se označuje jak celá pasáž Dt 6,4-9, tak i samotný první verš této pasáže. Ten mohl mít Ješua na mysli, když řekl: „Čiňte pokání, neboť království nebes je blízko“. Neznamená to dát dohromady armádu a přemoci Římány, ale sám v sobě vše přehodnotit podle ŠMA – tedy, dodržovat Tóru a milovat Jehovah, k čemuž se tímto vyznáním člověk zavazoval, a čímž na sebe přijímal království nebes.

„Nebesa“ a „Bůh“ - to je zde totéž; jde o metanomii. Království nebes znamená království toho, který sedí na nebesích, což je Bůh.

Lukáš cituje Ješuuův výrok: „Boží království je mezi vámi“. Lk 17,20-21: Když se ho farizeové otázali, kdy přijde Boží království, odpověděl jim: „Boží království nepřichází tak, abyste ho mohli pozorovat; ani neřeknou: ‚Hle, je tu‘ nebo ‚je tam‘. Neboť hle, Boží království je mezi vámi.“ Jan 18,36 cituje Ješuuův výrok, že jeho království nepochází ze země: „Ježíš odpověděl: „Mé království není z tohoto světa; kdyby mé království bylo z tohoto světa, moji strážci by bojovali, abych nebyl vydán Židům; ale mé království není odtud“. (ČSP)

Vidět Boží či nebeské království tedy neznamená nutně vidět Ješuu z masa a krve, ale podřídit se Boží vůli, přijmout Boží pravidla a Jeho plán pro svůj život.

Zpátky k pokání. Výraz CHIZRU BETŠUVA se nikde v Tanachu nevyskytuje. Hebrejštiny Tanachu se vyvíjela, časový rozdíl mezi první a poslední knihou Tanachu je asi tisíc let – a v různých dobách se slova významově lišila. Když čteme nějaké věty v knihách Královských, jsou v nich často jiná slova než ve stejných větách v knihách Paralipomenon, které jsou posledními knihami Tanachu a byly napsány kolem roku 400 př.n.l. – protože časový rozdíl tvoří stovky let. Neví se ale, zda se jazykem použitým v Paralipomenon běžně mluvilo nebo jestli byl uzpůsoben stylu Tóry. Například mezi Ozeášem a Amosem je veliký rozdíl. Rozdíly jsou způsobené i místním dialektem, například o prostřední části knihy Job se pochybuje, je-li vůbec hebrejsky – uvažuje se o edomštině. Jazyk se mění v čase i podle regionu. Kromě proměnlivé hebrejštiny Tanachu máme ještě hebrejštinu svitků od Mrtvého moře a raně rabínskou hebrejštinu Mišny. V hebrejštině Tanachu ani v hebrejštině svitků od Mrtvého moře nenacházíme slovo TŠUVA ve smyslu pokání. Tanach to slovo používá k označení fyzického návratu osob (Samuel, 2 Sam 7,17) nebo času (návrat roku či jeho části 2 Sam 11,1) ve smyslu opakování cyklu. Znamená to i „odpověď“ (v knize Job 34,36). Pro „pokání“ má Tanach výraz LAŠUV. Až v mišnaické hebrejštině má TŠUVA význam „pokání“.

Měli bychom být tedy překvapeni, že hebrejský Matouš používá slovo TŠUVA? Ne, naopak se dá očekávat. Překvapivé je, že Mišna používá pro „pokání“ jak slovo z Tanachu, LAŠUV, tak i soudobý výraz TŠUVA.

Tanach má tedy slovo ŠUV, „vrátit se“. Podívejme se, jak ho užívá. Ezechiel 33 je klíčovou pasáží mluvící o varovné roli proroka: 1I stalo se ke mně slovo Jehovah: 2Lidský synu, promluv k synům svého lidu. Řekneš jim: Jestliže přivedu na zemi meč a lid země vezme jednoho muže ze svého kraje a ustanoví si jej za strážného, COFEH 3a on uvidí ten meč přicházející na zemi, zatroubí na beraní roh a bude varovat lid..

Zde je popsán dřívější způsob varování. Přidělili někomu úkol strážce. Líbí se mi to slovo: „strážce“. Odkud to slovo známe? Jeden z kampusů Hebrejské university v Jerusalemě je na hoře Scopus. Hebrejsky se jmenuje Har HaCofim, Hora strážců, je to totéž slovo. Proč se jí tak říká? Protože každý útok na Jerusalema přišel vždy ze severu – na ostatních třech stranách byly útesy. Proto tam umístili strážce a ten troubil na šofar, který lidé na dalším kopci mohli slyšet, když se blížil nepřítel. Pokud ale na to varování nereagovali, byli za svou smrt sami odpovědní. Takže v přeneseném smyslu je úkolem proroka volat lidi k pokání. Proč? Pro vaše vlastní dobro. Protože pokud pokání činit nebudete, zemřete ve svém vlastním hříchu:

4a ten, kdo poslouchá, uslyší zvuk beraního rohu, ale nenechal by se varovat a meč by přišel a zmocnil by se jej, jeho krev pak zůstane na jeho hlavě. 5Uslyšel zvuk beraního rohu, ale nenechal se varovat, jeho krev na něm zůstane; kdo by se nechal varovat, zachránil by svou duši. 6Jestliže by však strážný uviděl ten přicházející meč, ale nezatroubil by na beraní roh a lid by nebyl varován, přišel by meč a zmocnil by se někoho z nich, ten by byl zachvácen pro svou zvrácenost, ale jeho krev budu vyhledávat z ruky toho strážného.

Pokud by strážce nedělal svou práci a lidé by pro svůj hřích zahynuli, zahynuli by pro svůj hřích, ale byl by za to zodpovědný i ten strážce.

7Tebe pak, lidský synu, tebe jsem ustanovil strážným domu izraelského. Vyslechneš slovo z mých úst a předáš jim ode mne výstrahu. 8Když řeknu o ničemovi: Ničemo, jistě zemřeš, a ty bys nepromluvil, abys ničemu varoval před jeho cestou, onen ničema zemře pro svou zvrácenost, ale jeho krev vyhledám z tvé ruky. 9Pokud bys však ty ničemu varoval před jeho cestou, aby se od ní odvrátil, ŠUV, ale on by se od své cesty neodvrátil, VELO ŠUV, zemře pro svou zvrácenost, zatímco ty jsi vysvobodil svou duši. 10Ty teď, lidský synu, řekni domu izraelskému: Mluvili jste takto: Když na nás spočívají naše přestoupení a naše hříchy a my v nich chřadneme, jak přežijeme? 11Řekni jim: Jakože jsem živ, je výrok Panovníka Jehovah, cožpak si přeji smrt ničemy? Vždyť jestliže se ničema odvrátí ŠUV od své cesty, zůstane naživu. Odvrát' se, odvrát' se, ŠUVU ŠUVU, od svých zlých cest. Proč byste měli zemřít, dome izraelský? 12Ty pak, lidský synu, řekni synům svého lidu: Spravedlnost spravedlivého jej nevy osvobodí v den jeho přestoupení, a pokud jde o ničemnost, ničema kvůli ní neklesne v den, kdy se od ní odvrátí, ŠUV.

Toto slovo je ŠUV. TŠUVA, které používal Ješua, je slovo od tohoto slova odvozené.

Spravedlivý nebude kvůli ní moci žít v den, kdy zhřeší. 13Když řeknu o spravedlivém: Určitě bude žít, a on by spoléhal na svou spravedlnost, ale provedl by špatnost, žádné jeho spravedlivé činy nebudou připomínány a pro svou špatnost, kterou provedl, pro tu zemře. 14Když dále řeknu o ničemovi: Jistě zemřeš, ale on se odvrátí, ŠUV, od svého hříchu a bude konat právo a spravedlnost, 15vrátí zástavu, a pokud ten ničema nahradí lup — pokud by žil podle ustanovení života, aby nepáchal špatnost — určitě bude žít, nezemře. 16Žádné jeho hříchy, kterými zhřešil, mu nebudou připomínány; konal právo a spravedlnost, určitě bude žít. 17Synové tvého lidu říkají: Panovníkova cesta není v pořádku, zatímco sami mají v nepořádku svou cestu. 18Když se spravedlivý odvrátí, ŠUV, od své spravedlnosti a bude páchat špatnost, zemře pro ni. 19Když se však ničema odvrátí, ŠUV, od své ničemnosti a bude konat právo a spravedlnost, on díky tomu bude žít. 20Vy však říkáte: Panovníkova cesta není v pořádku. Budu vás soudit, každého podle jeho cest, dome izraelský. (ČSP)

Pokání není o sbírání plusových bodů. Pokud se obrátíš od cest Jehovah a hřešíš, pak se ti tvoje dřívější spravedlnost nepočítá. Je zapomenuta. Platí ale také opak: Žiješ-li v hříchu a pak činíš skutečné pokání, potom ti nic z minulosti nebude připomínáno. Ti, kteří si myslí, že se dá hřích něčím vyvážit, nevědí, o čem to je: Je to o udržování vztahu.

Teď k evangeliu – co je to, „dobrá zpráva“?

Paralely k Mt 4,17:

Marek 1,15: Řekl jim: „Naplnil se čas a přiblížilo se Boží království; činite pokání a věřte dobré zprávě = evangeliu.“

Lk 4,43: On jim však řekl: „Také ostatním městům musím zvěstovat dobrou zprávu = evangelium Božího království, neboť k tomu jsem byl poslán.“ (ČSP)

Co to znamená, prohlašovat „dobrou zprávu“? Není to totéž co „pokání“. Někteří křesťané říkají: „Je to o tom, že Ježíš přišel a zemřel“. Že by kázal tuto zprávu - na tomto místě?

Máme něco v Iz 52,7: Jak příhodné jsou na horách nohy toho, kdo přináší novinu, kdo zvěstuje pokoj, kdo přináší dobrou novinu (=zprávu), kdo zvěstuje záchranu a kdo říká Sijónu: Tvůj Bůh se ujal kralování. (ČSP)

Co podle Iz 52,7 znamená „prohlašovat dobrou zprávu“? Znamená to prohlašovat království nebes. Prohlašovat, že Jehovah je Bůh, on je králem.

Iz 60,6: Přikryje tě spousta velbloudů; mladí velbloudi z Midjánu a Éfy, všichni přijdou ze Šeby, ponosou zlato a kadidlo a budou zvěstovat slávu Jehovah.

Prohlašovat slávu Jehovah, prohlašovat, že On je králem, je totéž jako prohlašovat dobrou zprávu.

Septuaginta, což je starý překlad Tanachu, překládá na obou těchto místech Izajáše „dobrou zprávu“, MEVASER TOV, jako EVANGELION. Ta dobrá zpráva říká: MALACH ELOHEICH, „tvůj Bůh je králem“.

Je v Matoušovi zmíněna „dobrá zpráva“, i když tam toto slovo není? Ovšem, protože prohlašovat království nebes je totéž co prohlašovat dobrou zprávu.

K pokání

Identifikoval jsem pět různých součástí pokání:

1) Modlitba

2) Oběť – v biblických dobách Oz 14,2-5; Nu 5,6-7; Lv 5,5 oběť sama o sobě nepomůže, je jen prostředkem; když člověk setrvává v hříchu, Bůh říká, že jeho oběti nechce

3) Lítost Jer 8,6

4) Vyznání Verš Př 28,13 je citován na Den smíření, Jom kipur: „Kdo zakrývá svá přestoupení, neuspěje, ale kdo je vyznává a opouští, nalezne slitování“. Pl 5,21: „Vrať nás, Jehovah, zpět k sobě, HAŠIVEINU, a navrátíme se. Obnov naše dny jako za dávnověku“. Chci činit pokání, ale také k tomu potřebuji pomoc Jehovah. Nikdo to neudělá místo tebe, ale potřebuješ být dost pokorný, abys přiznal, že potřebuješ Boží pomoc.

Lk 17,4: „A zhřeší-li proti tobě sedmkrát za den a sedmkrát se k tobě obrátí se slovy: ‚Uznávám svou vinu, odpusť mi‘, odpustíš mu.“

Sk 8,21-22: Na této věci nemáš podíl ani účast, neboť tvé srdce není upřímné před Bohem. [22](#)Proto čini pokání z této své špatnosti a popros Pána; snad ti úmysl tvého srdce bude odpuštěn. (Šimon kouzelník)

5) Neopakování hříchu Ez 18, Ez 33 – ŠUV